

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Petr Kubját

**Analýza míry agresivity u vybraných složek
bezpečnostních sborů České republiky**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použil jen prameny uvedené v seznamu použitých zdrojů.

V Olomouci dne 28.4.2020

.....

Petr Kubját

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Tereze Buchtové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za cenné podněty, rady a za ochotu a trpělivost při našich konzultacích.

Také bych chtěl poděkovat paní Mgr. Lucii Křeménkové, Ph.D. za poskytnutí materiálů nutných k vypracování mé práce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Petr Kubját
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Tereza Buchtová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020
Název práce:	Analýza míry agresivity u vybraných složek bezpečnostních sborů České republiky
Název v angličtině:	Analysis of aggressiveness within selected corps of security forces of Czech republic
Anotace práce:	Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat míru agresivity u vybraných bezpečnostních sborů české republiky. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá agresivitou a bezpečnostními sbory, Policií České republiky a Celní správou České republiky. Empirická část se zabývá výzkumem, který zjišťuje míru agresivity u vybraných bezpečnostních sborů České republiky pomocí dotazníku s uzavřenými otázkami. V závěru práce jsou uvedeny výsledky výzkumu.
Klíčová slova:	Agresivita, agrese, bezpečnostní sbory, Policie České republiky, Celní správa České republiky, služební poměr
Anotace v angličtině:	The main goal of my Bachelor's thesis is to analyze amount of aggression among certain Security forces of the Czech republic. My Bachelor's thesis is divided into the teoretical and practical part. The teoretical part deals with aggression among Security forces which are The Police of the Czech republic and The Customs Administration of the Czech republic. The practical part deals with research that detects amount of aggression among certain Security forces of the Czech republic using a questionnaire with closed questions. The results of research are stated in the end of my Bachelor's thesis.
Klíčová slova v angličtině:	Aggressiveness, aggression, security forces, Police of the Czech republic, Customs administrativ of the Czech republic, employment
Přílohy vázané v práci:	Příloha číslo 1: Výzkumný dotazník
Rozsah práce:	44
Jazyk práce:	Český

Obsah

Úvod.....	6
I. Teoretická část	8
1 Agrese.....	9
1.1 Typologie agrese.....	9
1.2 Fyziologie agrese	11
1.3 Vliv užívání návykových látek na agresi.....	12
2 Policie České republiky.....	14
2.1 Etický kodex PČR	14
2.2 Organizační struktura PČR.....	16
3 Celní správa České republiky.....	17
3.1 Etický kodex CS ČR.....	17
3.2 Organizační struktura CS ČR	18
4 Přijetí do služebního poměru.....	20
5 Výzkumné šetření.....	22
5.1 Kvantitativní výzkum	23
II. Empirická část	25
6 Základní informace o výzkumu.....	26
6.1 Téma výzkumu	27
6.2 Předmět výzkumu	27
6.3 Cíl výzkumu	27
6.4 Dílčí otázky výzkumu.....	27
6.5 Předpoklady výzkumu	28
6.6 Výzkumné metody.....	28
6.7 Použití dotazníku	29
6.8 Výběr výzkumného vzorku	30
6.9 Podmínky a realizace výzkumu	30
6.10 Plán zpracování kvantitativních dat.....	30
6.11 Závěry.....	36
Závěr.....	39
Seznam použitých zkratk.....	41
Seznam použité literatury	42
Internetové zdroje.....	42

Seznam příloh.....	44
--------------------	----

Úvod

Agrese je jedním ze základních negativních projevů prakticky veškerých živých organismů, včetně člověka, vyskytujících se od nepaměti. Každá osobnost má v sobě danou určitou míru agrese, která následně dlouhodobě formuje chování a jednání daného jedince. Osobnost s mírnějšími sklony k agresi má lepší předpoklady pro výkon povolání u bezpečnostních sborů, kde je potřeba ve stresových situacích vzniklých charakterem povolání jednat s klidem, rozvahou a neagresivně. Proto bych se ve své bakalářské práci rád zaměřil na analýzu míry agresivity u vybraných bezpečnostních sborů.

Zájem o danou problematiku ve mně vzbudil respekt, který vůči práci bezpečnostních sborů chovám, fakt, že vstup do služebního poměru k bezpečnostním sborům dlouhodobě zvažuji jako jednu z možností mého budoucího zaměstnání a také skutečnost, že blízký člen rodiny je ve služebním poměru u jednoho z bezpečnostních sborů České republiky. To moji myšlenku o budoucím povolání jen utvrdilo, protože jsem měl díky častým debatám s tímto rodinným příslušníkem příležitost nahlédnout „pod pokličku“ zaměstnání u bezpečnostních sborů, seznámit se s fakty o tomto zaměstnání a načerpat několik cenných rad vycházejících z osobních zkušeností člověka pohybujícího se v daném prostředí.

Moji motivaci k tomuto tématu také posílil fakt, že mám několik negativních zkušeností s výkonem práce a jednáním určitých jedinců některých bezpečnostních sborů. Jedním z kritérií ke vstupu do služebního poměru je splnění psychotestů, které také testují i míru agrese. Což mě přivedlo na myšlenku, že nechápu, jak někteří jedinci mohli úspěšně absolvovat psychologické vyšetření, a proto jsem se rozhodl míru agresivity napříč spektrem bezpečnostních sborů otestovat sám.

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat a analyzovat míru agresivity u vybraných bezpečnostních sborů České republiky.

Za dílčí cíle jsme si stanovili:

- popsat míru agresivity u vybraných bezpečnostních sborů České republiky a výsledky následně analyzovat a porovnat
- představit, popsat a definovat vybrané bezpečnostní sbory České republiky
- definovat pojem agrese a popsat její druhy

Bakalářskou práci tvoří dvě části, teoretická a empirická. Teoretickou tvoří 5 kapitol. V první kapitole se budeme zabývat samotnou agresí, definovat ji a popisovat její druhy. Dále se budeme zabývat vybranými bezpečnostními sbory České republiky, tyto budeme také definovat, představovat a odhalovat jejich organizační strukturu. Bezpečnostních sborů České republiky je celkem sedm. Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. My jsme k výzkumu vybrali dva a to Policii České republiky a Celní správu České republiky. V poslední kapitole se budeme krátce zabývat definicí výzkumného šetření. V praktické části se budeme zabývat samotným výzkumným šetřením, které má za cíl analýzu míry agresivity vybraných složek bezpečnostních sborů České republiky. Jako výzkumné šetření jsme zvolili kvantitativní metodu, kdy prostřednictvím strukturovaného testu s uzavřenými otázkami respondenti anonymně odpovídali.

I. Teoretická část

1 Agrese

Neexistuje žádná obecně přijatá definice agrese, ale po celá desetiletí je všeobecně známa Moyerova definice: „*Agrese je zjevné chování, jehož úmyslem je působit škodlivě nebo destruktivně vůči jinému organismu.*“¹ Tato definice je však relativně úzká a za agresi lze považovat i agresivní jednání vůči předmětům a sobě samému. Z Moyerovi definice agrese vyplývá, že agrese je zjevná, takže jde pozorovat a chování je záměrné, má vědomý účel a cíl.

„*Úmysl je nezbytnou součástí každé definice agresivity, protože k většině poškození dochází neúmyslně (náhodně).*“² Cílený záměr ublížit a poškodit je páteří každé definice agrese, protože většina destruktivního jednání je čistě náhodná, jako agrese se tedy neklasifikuje.)

1.1 Typologie agrese

Vzhledem k faktu, že agrese je komplexní fenomén, je nutné rozlišit několik podtříd agresivního chování. Dvě hlavní podtřídy definoval německý psycholog Erich Fromm, jsou to benigní agrese a maligní agrese.

Benigní agresi lze chápat jako agresi obrannou, která je pevnou součástí všech živočichů, včetně člověka. Její funkcí je chránit život samotný a životně důležité zájmy jedince před ohrožením. Je to běžný a přirozený pud, pro přežití naprosto nezbytný.

Protikladem k benigní agresi je **maligní agrese**. Tuto agresi lze definovat jako destruktivitu a krutost, která nemá za cíl obranu proti ohrožení, ale prakticky bezdůvodný útok s cílem poškodit nebo zničit. Maligní agrese je naprosto specifická pro člověka, u jiných druhů živočichů se nevyskytuje, nevychází ze žádného zvířecího instinktu. Nejedná se tedy o instinkt, ale o dobře naplánovaný čin s cílem ublížit, a to pro radost nebo z důvodu vlastního užitku. Hledisko vlastního užitku však leží na pomezí s benigní agresi, kdy se kvůli vlastnímu užitku agresivně projevují i zvířata. Příkladem může být zahánání jiného predátora od ulovené potravy. Z pohledu člověka se vlastním užitekem myslí spíše ekonomická stránka, která je zvířatům cizí, kdy člověk jedná agresivně z důvodu vlastního zisku, i když toto obohacení nutně nepotřebuje k vlastnímu přežití.

---

¹ LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada Publishing, 2013. s. 16. ISBN 978-80-247-4454-4.

² LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada Publishing, 2013. Opis citace str. 16. ISBN 978-80-247-4454-4.

Další typy agrese, které si nyní představíme, se týkají spíše maligní agrese a většinou jsou tedy typické jen pro člověka. Dané položky však vždy nelze takto typologicky selektovat a některé z nich opět stojí na pomezí s agresí benigní, vycházející ze základních zvířecích instinktů a pudů.³

Fyzická agrese, také přímá agrese, je přímé užití násilí vůči osobám nebo zvířatům.

Verbální agrese je negativní projev vyjádřený řečí. Řadíme sem rozkazování, nadávání, křičení, znevažování druhých, nabádání k agresi, odmítání podřídit se, popírání práv druhých, výhrůžky, pomluvy, domáhání se vlastnictví a svalování viny.

Nepřímá agrese může být chápána dvěma způsoby. Buď tak, že druhá osoba není napadána přímo, ale záludnými prostředky jako jsou kanadské žertíky nebo šířením pomluv o dané osobě. Druhá rovina nepřímé agrese znamená, že agrese je směřována vůči objektu nebo osobě nespojené s původním cílem.

Irritabilita, neboli popudlivost, je agresivní reakce na minimální podněty.

Negativismus je záměrné opoziční chování vůči autoritám, které se projevuje odmítáním spolupráce, neochotou a může eskalovat až k otevřenému odporu vůči pravidlům a zvyklostem.

Ressentiment obsahuje žárlivost, zanevření na druhé a nenávisť vůči světu z důvodu domnělého nebo skutečného špatného zacházení a vyznačuje se touhou po odplatě.

Podezíravost je projekce hostility (dlouhodobé projevy agresivního chování vůči druhým lidem, motivované hněvem) do ostatních osob. Pohybuje se od zvýšené ostražitosti vůči lidem, až po přesvědčení, že mají v úmyslu ublížit.

Instrumentální agrese je vlastně agrese účelová. Její motivací je zlepšení postavení a blahobytu jedince v podobě snahy o získání teritoria, potravy nebo dominance.

Autoagrese je namířena vůči vlastní osobě. Jedná se o sebepoškozování a sebevraždy. Opakem je **heteroagrese**, která cílí na navenek, vůči ostatním bytostem.

Výše zmíněná typologie agrese není kompletní. Typů agresí je daleko více, záleží na jednotlivých autorech a jejich klasifikaci. Vybrané typy agrese jsou stěžejní z hlediska lidského vývoje, pochopení problematiky a směřodatné při testování míry agresivity pomocí

---

³FROMM, Erich. *Anatomie lidské destruktivity*. Praha: Aurora, 2007. s. 189-191. ISBN 978-80-7299-089-4.

B-D-I testu (Buss Durkee Inventory), který je zvolen jako kvantitativní metoda výzkumu pro tuto bakalářskou práci.⁴

1.2 Fyziologie agrese

Fyziologický původ agrese není dosud komplexně a přesně definován. Z prozatím zjištěných poznatků vyplývá, že agrese je řízena hypothalamem. Pokud dojde k podráždění této části mozku, vykazuje drážděný živočich znaky vzteku. Jestli však vztek také prožívá, není zcela jisté. „*Mozková kůra tlumí činnost hypothalamu, ale je-li zachycen signál ohrožení nebo poškození, je útlum odstraněn.*“⁵ Další podstatnou roli vykazují hormony nadledvinek. Při akutním vzteku je zvýšena produkce hormonu noradrenalinu, při úzkosti více adrenalinu. Tento jev má vliv na činnost vegetativního nervového systému, s nímž jsou spojeny výše zmíněné změny. Tyto změny dokazují instinktivní povahu agrese. Extrémní násilnické jednání proto může vycházet z biologických změn člověka, zejména mozku. Může se jednat jak o mechanické poškození v důsledku například nehody, tak deformaci mozku z důvodu nádoru. Další fyziologické propojení s mírou agrese je spojováno také se závislostí agresivity na sexuální frustraci. Sexuálně frustrované osoby, zejména muži, vykazují vyšší míru agresivity. Tato skutečnost byla využívána již u římských gladiátorů, jejichž bojovnost a agresivita byla vystupňována vynucenou sexuální abstinencí. Agresivita jako rys osobnosti je také do jisté míry dědičná, kdy se genetické predispozice rodičů spojené s agresí mohou přenést na potomka.

Akutní agrese také vykazuje fyziologické změny na organismu, které se projevují jako doprovodné jevy při agresi a vzteku, které jsou účelné zejména pro případný boj. Jedná se zejména o zvyšování krevního tlaku, zvyšování krevní srážlivosti, aby rány utrpěné v boji tolik nekrvácely, redistribuce krevního oběhu, čímž je více krve přiváděno do svalů, u zvířat jsou to ještě další výhrůžné reakce, jako např. ježení srsti, či jiný způsob krátkodobého zvětšení postavy a řada dalších reakcí vedoucích k zastrašení protivníka, či případně k lepší připravenosti na samotný fyzický konflikt a jeho případné následky.⁶

---

⁴ Agrese. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Agrese>

⁵ NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. s. 216. ISBN 978-80-262-0065-9.

⁶ NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. s. 216-217. ISBN 978-80-262-0065-9.

1.3 Vliv užívání návykových látek na agresi

Mezi hlavní vnější vlivy ovlivňující míru agrese lze klasifikovat užívání psychoaktivních látek. Agresivita může vzniknout v důsledku akutní intoxikace, z důvodu vysazení psychoaktivní látky i jako následek dlouhodobého užívání, které má dvě roviny. Agrese je podmíněna nedostatkem dané látky a extrémní touhou si ji opatřit, i za cenu agresivity (loupež, krádež) nebo jedinec jedná agresivně v důsledku přímých účinků psychoaktivní látky. Tyto látky jsou však spíše katalyzátorem agresivního chování, nikoliv hlavní příčinou. Případný projev agresivity však převážně záleží na osobnosti daného jedince, není podmínkou, že návykové látky vždy vedou k agresi.⁷

Alkohol má komplexní vliv na centrální nervovou soustavu a působí mnoha způsoby. „*Agresivitu nebo násilné chování pozorujeme zejména ve stavu akutního užití alkoholu (při opilosti) nebo v důsledku dlouhodobého zneužívání alkoholu a při závislosti na alkoholu.*“⁸ Akutní užití alkoholu povzbuzuje, snižuje úzkost, ale také zkresluje vnímání situace a oslabuje úsudek. V počátcích alkoholového opojení nastupuje stav spokojenosti, sdíleného rozložení mysli a zvýšeného sebevědomí. V další fázi opilosti se projevuje nekritičnost, netaktnost, křik, bezohlednost, impulzivní a nepromyšlené chování, které lze zvenčí jen málo korigovat. Až ve finální fázi se dostavuje spavost, útlum či zvracení.

Psychostimulancia, mezi které řadíme amfetamin, efedrin, kokain a pervitin (metamfetamin), vyvolávají při akutním podání tělesnou i duševní stimulaci, zvýšení bdělosti, snížení nebo odstranění únavy a chuti k jídlu. V případě vyšších dávek vyvolávají úzkost, potřebu překotné činnosti, neklid, nespavost, vztahovačnost, pocity síly a nadřazenosti, náladovost a agresivitu. Toto agresivní chování vzniká na základě paranoie, kdy se jedinec cítí ohrožen a vykazuje snahu se bránit nebo z důvodu opatření financí na další dávku. Po odeznění akutní intoxikace se dostavuje hlad, únava a deprese, doprovázena podrážděností a vztekem. Při velkých dávkách hrozí srdeční selhání z důvodu tachykardie a smrtelné otravy z důvodu předávkování. Důsledkem dlouhodobého užívání může být vyvolání toxické psychózy, což je stav, který provází nápadné změny v chování jedince, halucinace, paranoidní bludy a agresivita. Východiskem vedoucím ke zbavení se těchto stavů může být v krajním případě i sebevražda.

Opiáty, mezi které patří kodein a jeho deriváty heroin a morfin, způsobují při akutním podání útlum, který agresivitu spíše snižuje. Opiáty vykazují sedativní efekt, čili zklidňují

---

⁷ LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada publishing, 2013. s. 121. ISBN 978-80-247-4454-4.

⁸ LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada publishing, 2013. s. 122. ISBN 978-80-247-4454-4.

a uvolňují. Užívání opiátů způsobuje rychlou a rozsáhlou psychickou i fyzickou závislost se značnými abstinenčními příznaky.

Halucinogeny se dělí na pravé halucinogeny, mezi které řadíme lysergamid, psilocybin, harmin, hašiš, marihuanu, atropin a skopolamin, a delirogeny, mezi které náleží fencyklidin, ketamin, meskalin a ditran. Při akutní intoxikaci halucinogeny se agrese projevuje z důvodu zmatenosti, psychotických příznaků, neklidu a úzkosti. „*Po aplikaci halucinogenů byly popsány tzv. protražované toxické psychózy – stav s podobnými příznaky, jako má schizofrenie. Historicky se halucinogeny využívaly k vytvoření tzv. experimentální psychózy, s cílem objasnit příčiny schizofrenie. Po podání halucinogenů obvykle vzniknou nejprve nepříjemné tělesné pocity, následně po 30-45 minutách nastanou změny psychiky – euforická či depresivní nálada, halucinace, změny vnímání času a prostoru, snížení kritičnosti, přeceňování vlastních schopností, agresivita vůči okolí nebo sobě – sebevražedné pokusy (Anderson et al., 2012).*“⁹

Anabolické steroidy jsou syntetické látky podobné testosteronu. Nejčastější zástupci jsou melen-dronol, danazol nebo nandrolon. Zneužívány jsou především atleti a kulturisty z důvodu podpory systému bílkovin a z toho plynoucí zvětšování svalů a rapidní nabývání síly. Dlouhodobé užívání anabolických steroidů vede ke zvýšené agresi, podrážděnosti a k celkově bojovné náladě. Několik měsíců po vysazení se však míra vykazované agresivity vrací do normálu.

Nikotin způsobuje zvýšenou agresivitu nikoliv svým přímým působením, nýbrž z důvodu abstinenčních příznaků osob závislých na nikotinu. Typickými abstinenčními příznaky jsou špatná nálada, snížená schopnost zvládat stresové a zátěžové situace, deprese, podrážděnost, zlost eskalující až v agresivitu a úzkost. Tyto příznaky se dostávají nejčastěji při snaze přestat kouřit nebo z důvodu omezeného přístupu jedince k cigaretám (a tím k nikotinu).¹⁰

---

⁹ LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada publishing, 2013. s. 124. ISBN 978-80-247-4454-4.

¹⁰ LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada publishing, 2013. s. 121-126. ISBN 978-80-247-4454-4.

2 Policie České republiky

Policie České republiky (PČR) je jedním ze 7 bezpečnostních sborů působících v České republice. Dále spadá do podskupiny ozbrojených bezpečnostních sborů, a to společně s Celní správou České republiky a Vězeňskou službou České republiky. Zbylé bezpečnostní sbory jako ozbrojené klasifikovány nejsou. Všechny bezpečnostní sbory jsou zřízené státem, případně jednotlivými ministerstvy, za účelem zajištění bezpečí, ochrany života, zdraví a majetku, udržování pořádku a dodržování zákonů na daném území. Zákon 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů upravuje práva a povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů.¹¹

PČR je legislativně vymezena zákonem 273/2008 Sb. o Policii České republiky a vznikla 15. července 1991 na základě zákona 283/1991 Sb. o Policii České republiky.

Hlavním úkolem PČR je služba veřejnosti, konkrétně ochrana osob, majetku, veřejného pořádku a prevence trestné činnosti. PČR je symbolem zákona a má využívat svoji sílu a moc k prevenci vůči porušování zákona nebo represivně, v případě dokonání porušení zákona.¹²

2.1 Etický kodex PČR

Příslušník PČR oplývá značnou silou a mocí, je tedy zejména na něm a jeho morálních zásadách a hodnotách, jak se svěřenými statky naloží. Jedním ze sít při přijímacím řízení k PČR jsou i testy osobnostní způsobilosti, psychotesty. Ty by měly zaručit, že se žádný nevhodný kandidát, který by případně mohl zneužívat svoji moc, do služebního poměru nedostane. Přesto i kandidáti, kteří osobnostní způsobilost splňují, potřebují ukázat směr, cíl svojí práce, své závazky vůči společnosti a profesionální přístup. K tomu jim pomáhá Etický kodex Policie České republiky, který by měli respektovat, ctít a dodržovat.

Etický kodex Policie České republiky

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.

---

¹¹ VÍT, Michal., REGULI, Zdenko., SEBERA, Martin., BUGALA, Martin. *Identita policejních organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. s. 11. ISBN 978-80-210-8525-1.

¹² VÍT, Michal., REGULI, Zdenko., SEBERA, Martin., BUGALA, Martin. *Identita policejních organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. s. 27. ISBN 978-80-210-8525-1.

1. Cílem Policie České republiky je

- a. chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- b. prosazovat zákonnost,
- c. chránit práva a svobody osob,
- d. preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji,
- e. usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

2. Základními hodnotami Policie České republiky je

- a. profesionalita,
- b. nestrannost,
- c. odpovědnost,
- d. ohleduplnost,
- e. bezúhonnost.

3. Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je

- a. prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- b. chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,
- c. uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- d. při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- e. používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem,
- f. nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- g. zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- h. zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- i. zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům Policie České republiky je

- a. usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- b. dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolegiality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- c. netolerovat ani nekrýt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie České republiky.

5. Osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky je

- a. nést osobní odpovědnost za svoji morální úroveň a svůj profesionální výkon,
- b. chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevnějškem.

Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.¹³

2.2 Organizační struktura PČR

PČR spadá pod ministerstvo vnitra, její činnost však řídí policejní prezidium v čele s policejním prezidentem. Policejnímu prezidiu se podřizují útvary s celostátní působností, tyto zřizuje ministr vnitra na návrh policejního prezidenta a krajská ředitelství policie, zřízena zákonem.

Policejní prezidium upravuje cíle rozvoje policie, její koncepci a stanovuje úkoly jednotlivých služeb. Dále také analyzuje a kontroluje činnost policie a vytváří vhodné podmínky pro plnění úkolů policejních útvarů, kterým také koordinuje činnost.¹⁴

---

¹³Etický kodex Policie České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

¹⁴ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policejní České republiky*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. s. 8-9. ISBN 978-80-270-0664-9.

3 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky (CS ČR) je dalším z bezpečnostních, ozbrojených sborů našeho státu.

Celní správa je legislativně vymezena zákonem 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky a vznikla 1. ledna 1993 na základě zákona 13/1993 Sb. celního zákona.

Hlavním úkolem CS ČR je zajišťování výběru daní, výběru cel, kontrola dodržování určitých povinností a také zajišťování některých bezpečnostních úkolů.¹⁵

3.1 Etický kodex CS ČR

Podobně jako příslušník PČR i příslušník CS ČR má při výkonu služby mnohé pravomoci, kterými může i represivně působit na občany a právnické osoby. Je tedy nezbytné, aby s nimi nakládal s maximální rozvahou, účelností a zbytečně svých pravomocí nezneužíval. K tomu má napomoci Etický kodex celníka, který slouží jako takové „Desatero“ korektního jednání příslušníka CS ČR.

Etický kodex celníka

Celní správa České republiky chrání ekonomické a bezpečnostní zájmy České republiky a Evropské unie a jejích občanů, aktivně podporuje obchod a důsledně bojuje proti podvodům, prosazuje zákonnost a dodržování zákonů. Každý příslušník Celní správy České republiky (dále jen „celník“) přispívá k plnění stanovených úkolů respektováním níže uvedených principů, které se zavazuje dodržovat a hájit.

Tento etický kodex poskytuje přehled základních principů jednání a očekávaného chování celníků vůči široké veřejnosti, úředníkům státní správy, kolegům a nadřízeným i podřízeným.

Základní hodnoty celníka:

1. Prosazuje zákonnost a dodržování zákonů a vykonává službu ve shodě se zásadami legality, objektivitu, odpovědnosti, účinnosti, efektivity a spravedlnosti.

---

¹⁵O Celní správě České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>

2. Vystupuje profesionálně, čestně, rozhodně, na vysoké odborné úrovni a za své jednání je připraven přijmout osobní odpovědnost.

3. Respektuje důstojnost osob a uplatňuje rovný a korektní přístup k nim.

4. V době služby se věnuje výlučně plnění služebních povinností, které řeší bez zbytečných průtahů.

5. Svěřené prostředky, majetek a zařízení Celní správy České republiky využívá efektivně, s náležitou péčí a pouze v souvislosti s plněním služebních povinností.

6. Nepřijímá dary a pohoštění, ani žádná jiná zvýhodnění, jejichž přijetí by mohlo ovlivnit jeho rozhodování při plnění služebních povinností.

7. Nezneužije svého postavení pro získání neoprávněné výhody nebo prospěchu a nedovolí, aby se dostal do postavení se střetem zájmů.

8. Při výkonu služby i v soukromém životě zachovává dobrou pověst Celní správy České republiky a zdržuje se jednání, které by mohlo mít nepříznivý vliv na dobrou pověst Celní správy České republiky.

9. Uvědomuje si, že vykonává službu ve prospěch veřejnosti, je si vědom, že jeho vzhled a chování má zásadní vliv na vnímání Celní správy České republiky v očích veřejnosti.

10. Netoleruje jakékoliv podezření z protiprávního jednání celníka a takovéto jednání neprodleně oznámí.

Dodržováním pravidel jednání a chování stanovených tímto etickým kodexem přispívají celníci k posílení důležitosti a dobré pověsti Celní správy České republiky. Celník, který jedná v souladu s tímto etickým kodexem a v souladu a mezích platných právních předpisů, si plně zaslouží respekt a důvěru společnosti, jejíž zájmy chrání.¹⁶

3.2 Organizační struktura CS ČR

CS ČR spadá pod ministerstvo financí, má dvoustupňovou organizační strukturu a její činnost řídí Generální ředitelství cel České republiky v čele s generálním ředitelem

---

¹⁶Etický kodex celníka. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/spolecne-proti-korupci/Documents/Etick%C3%BD%20kodex%20celn%C3%ADka.pdf>

Generálního ředitelství cel. Generální ředitelství cel vykonává metodickou a kontrolní činnost nad podřízenými orgány celní správy. Tomuto jsou podřízené celní úřady, jichž se na území České republiky nachází 15. Každému kraji náleží jeden celní úřad, výjimkou je Hlavní město Praha, které má celní úřady dva.¹⁷

---

¹⁷Organizační struktura Celní správy České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/onas/organizacni-struktura/Stranky/organizacni-struktura-celni-spravy-ceske-republiky1.aspx>

4 Přijetí do služebního poměru

Podmínky přijetí do služebního poměru vymezuje zákon 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který se vztahuje na všechny bezpečnostní sbory a tudíž platí pro PČR i Celní správu České republiky.

Do služebního poměru může být přijat občan České republiky, který o přijetí písemně požádá. Musí splňovat řadu kritérií, mezi která patří plnoletost, trestní bezúhonnost, splnění stupně vzdělání pro služební místo, na které má být zařazen, zdravotní, osobnostní a fyzickou způsobilost. Občan musí být plně svéprávný a nesmí být členem žádného politického hnutí a také nesmí vykonávat živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost ani nesmí být členem řídicích či kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost. Výše uvedený zákon 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů hovoří o bezúhonnosti následovně:¹⁸

(1) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje občan, který byl

- a) v posledních 10 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nepřevyšující 2 roky,*
- b) v posledních 15 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody převyšující 2 roky, avšak nepřevyšující 5 let,*
- c) pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody vyšší než 5 let nebo k výjimečnému trestu, nebo*
- d) v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka.*

(2) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje též občan,

- a) jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo na základě pravomocného rozhodnutí o schválení narovnání zastaveno, a od tohoto rozhodnutí ještě neuplynulo 5 let, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*
- b) jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo pravomocně podmíněně zastaveno, a od uplynutí zkušební doby nebo lhůty, v níž má být rozhodnuto, že se osvědčil, neuplynulo ještě 10 let, nebo bylo v trestním řízení, které bylo proti němu vedeno, rozhodnuto o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání a od tohoto rozhodnutí ještě neuplynulo 5 let, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*

---

¹⁸Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. §13.

c) který byl v posledních 5 letech pravomocně uznán vinným z přestupku, je-li jednání, kterým spáchal přestupek, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, nebo

d) který vykazuje znaky závislosti na alkoholu či jiných psychotropních látkách nebo činnostech.

(3) Při posuzování bezúhonnosti se nepřihlíží k zahlazení odsouzení podle zvláštního právního předpisu nebo k rozhodnutí prezidenta republiky, v jejichž důsledku se na občana hledí, jako by odsouzen nebyl.¹⁹

---

¹⁹Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. §14.

5 Výzkumné šetření

Výzkumem se rozumí systematické zkoumání sociálních či přírodních jevů, které má vyústit v získání poznatků, které charakterizují a popisují svět kolem nás. Výzkum je systematická činnost, spočívající ve shromažďování dat, problematizování a syntetizaci stávajících znalostí, zahrnující kritickou analýzu, vedoucí ke zvyšování znalostí.²⁰

„Výzkum znamená proces vytváření nových poznatků. Jedná se o systematickou a pečlivě naplánovanou činnost, která je vedena snahou zodpovědět kladené výzkumné otázky a přispět k rozvoji daného oboru. Přírodní a sociální vědy při získávání poznatků kladou velkou váhu na empirická data.“²¹

„V sociálních vědách empirický výzkum dochází k poznatkům pomocí systematické analýzy dat získaných nějakým metodologicky podloženým způsobem. Jak data, tak techniky analýzy mají velmi rozmanitý charakter. Výzkumný proces se monitoruje pomocí uznaných kritérií kvality. Má vést k poznání, které přispěje k lepšímu porozumění sociálnímu světu.“²²

Výzkum přispívá k lepšímu pochopení zkoumaného jevu. Metodologický přístup, kterým se řeší dané výzkumné otázky, se obvykle nazývá výzkumnou strategií. Obecně uznávané hlavní výzkumné strategie jsou dvě, a to kvalitativní a kvantitativní. Někdy se však používá i jejich kombinace. Každá oblast vědy upřednostňuje určité metody a strategie výzkumu, avšak mnohdy je většina základních kroků totožná pro všechny typy výzkumu.

Oblast výzkumu -> Výzkumný problém -> Účel výzkumu -> Výzkumná otázka -> Hypotéza

Nejdříve je nutné definovat základní cíl výzkumu, samotné výzkumné otázky lze doplňovat a upravovat i během výzkumu samotného, ovšem cíl je prioritní. Následně je třeba zvolit metodologii výzkumu a definovat výzkumný plán, sbírat a analyzovat data. Teprve poté docházíme k závěrům a doporučením. Výstup z výzkumu má sloužit k pochopení problému a má přinést určitý závěr a nová zjištění jak pro autora, tak i vědu.

---

²⁰ HENDL, Jan. *Přehled statistických metod: analýza metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2006. s. 23. ISBN 978-80-7367-482-3.

²¹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 28. ISBN 978-80-262-0219-6.

²² HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 36. ISBN 978-80-262-0219-6.

Proces výzkumu:

1. Příprava (volba výzkumného tématu a základní metodologie, určení oblasti výzkumu, vymezení problému a účelu výzkumu, výzkumné otázky)
2. Plán výzkumu (návrh celého výzkumu, výběr zkoumaných objektů, časový a místní průběh výzkumu, volba metody sběru dat)
3. Provedení studie (sběr dat a jejich analýza s cílem zodpovědět výzkumné otázky)
4. Výsledky výzkumu (výstup z badatelské činnosti, prezentace výsledků výzkumu)²³

5.1 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum v sociálních vědách je v mnohém podobný s kvantitativním výzkumem ve vědách přírodních. Kvantitativní výzkum je založen na využívání experimentů, strukturovaného sběru dat, dotazníků, pozorování a testů. Sestavené teorie se ověřují pomocí měření, dále se data statistickými metodami analyzují, zkoumají, popisují a následně ověřují stanovené hypotézy. Důraz se klade na validitu měření, což znamená, že je nutné, aby se měřilo skutečně to, co se měřit má. Důležitá je také spolehlivost měření, kdy při měření totožné věci musíme vždy dojít ke stejnému výsledku.

Kvantitativní výzkum má tradičně dvě podoby: experimentální a neexperimentální. V případě formy experimentální výzkumník úmyslně a aktivně mění situaci nebo okolnosti týkající se sledovaných jedinců a následně pozoruje změny v chování testovaných subjektů. Typicky se jako subjekty testování vybírají jedinci ze známé populace, kteří jsou řazeni do jednotlivých skupin, případně do nich z podstaty své existence automaticky spadají. Měří se pouze malý počet definovaných proměnných, následně se popisuje chování subjektů a testuje se stanovená hypotéza. Naproti tomu neexperimentální výzkum vypadá obdobně, hlavní odlišnost je však v tom, že výzkumník nevyužívá změnu situace ani podmínek výzkumu.

Hlavními přednostmi kvantitativního výzkumu jsou možnosti snadného testování a validizace teorií. Možnost zkonstruování testové situace takovým způsobem, že výzkumník eliminuje působení rušivých proměnných, lze nastolit laboratorní podmínky. Snadný, rychlý a

---

²³HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 39-40. ISBN 978-80-262-0219-6.

přesný sběr numerických dat, která se snadno a rychle vyhodnocují, což je užitečné při zkoumání velkých skupin. A také nezávislost výsledků na výzkumníkovi.

Nevýhody kvantitativního výzkumu spočívají v jeho přílišné sterilitě, kdy výsledky výzkumu vznikají téměř za laboratorních podmínek a nemusí odpovídat lokálním zvláštnostem a získaná znalost může být příliš obecná a abstraktní pro přímou aplikaci v konkrétních místních podmínkách.²⁴

---

²⁴HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. s. 44-47. ISBN 978-80-262-0219-6.

II. Empirická část

6 Základní informace o výzkumu

Tvrdou realitou a nepříjemnou skutečností je, že příslušníci Policie České republiky a Celní správy České republiky se ve zvýšené míře potýkají s vyhrocenými, nepříjemnými, stresujícími situacemi a agresivními jedinci. I když jim zákon umožňuje užívat jistou represii v podobě použití donucovacích prostředků, mnohdy jejich použití v dlouhodobém hledisku k ničemu nevede. Pouze k momentálnímu řešení konkrétní negativní a vyhrocené situace a bezprostřední pacifikaci útočníka či narušitele veřejného pořádku. Z onoho dlouhodobého hlediska bývá nejlepší variantou vše řešit v klidu, verbálním projevem, kdy si oni agresori kolikrát uvědomí své pochybení a snaží se výhledově podobného chování vyvarovat. Samozřejmě jsou situace, kdy toto není možné a je skutečně nutno okamžitě zakročit silou, zejména kvůli bezprostřednímu ohrožení lidského zdraví nebo majetku. Ovšem v momentech, kdy k ničemu takovému bezprostředně nedochází, bývá největší silou právě „síla slova“. Záleží zejména na zkušenostech, charakteru a způsobu přístupu k řešení problémů daného příslušníka, který může samozřejmě být různý a není nikde nikterak vymezen, záleží prostě na individualitě. Téměř každá situace na ulici se dá během pár okamžiků a díky pár nesprávně zvoleným slovům okamžitě vyhrotit, stejně tak jako v opačném případě, za užití slušného a rozumného jednání, rychle uklidnit a přímo na místě vyřešit a uzavřít. Mnozí příslušníci dokonce razí motto, že použití donucovacích prostředků je selháním policisty, respektive celníka.

A protože jsou příslušníci bezpečnostních sborů téměř denně vystavováni negativnímu agresivnímu jednání ze strany občanů, a to ať už méně závažné verbální agresí, tak i agresí fyzické, je nutné, aby sami oplývali jistou dávkou vyrovnanosti, snížené míry agresivity a uměli se nad tyto negativní situace povznést a jednali vždy s klidem, rozvahou a mírně, protože „opětovaná“ agrese rodí jen další agresí, která se stupňuje až do fáze, že se celá situace stává mírovými prostředky téměř neřešitelnou.

Proto jsem jako téma tohoto výzkumu vybral analýzu míry agresivity u vybraných bezpečnostních sborů České republiky, konkrétně Policie České republiky a Celní správy České republiky, jejichž příslušníci by měli vykazovat sníženou míru agresivity, případně její hodnoty alespoň v normě. Účelem výzkumu je tedy zmapovat míru agresivity u výše zmíněných složek a následně výsledky obou bezpečnostních sborů mezi sebou porovnat. V rámci výzkumu byly stanoveny předpoklady, a aby měl výzkum co nejrelevantnější výsledky, testování byli jednotlivci napříč celým spektrem proměnných veličin z hlediska

jejich výkonu služby, jako je věk, dosažené vzdělání, služební hodnost či množství odsloužených let.

6.1 Téma výzkumu

Tématem tohoto výzkumu je analýza míry agresivity u vybraných bezpečnostních sborů České republiky. Pokusili jsme se zjistit, jakou míru agresivity vykazují příslušníci bezpečnostních sborů a jak velkou měrou se tato hodnota liší od obecně uznávané normy. Testováno bylo hned několik typů agresivity, přičemž z hlediska výkonu služby je nejdůležitější míra fyzické agresivity.

6.2 Předmět výzkumu

Předmětem tohoto výzkumu je výskyt agresivity mezi příslušníky Policie České republiky a Celní správy České republiky, a zda má příslušnost ke konkrétnímu sboru vliv na míru agresivity. Obě tyto testované složky místně přísluší Olomouckému kraji.

6.3 Cíl výzkumu

Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, jaké příslušníci Policie České republiky a Celní správy České republiky, kteří jsou místně příslušní Olomouckému kraji, vykazují hodnoty agresivity, zejména zda nejsou oproti normě vyšší, případně rapidně nižší, či se právě normálním hodnotám přibližují. Rovněž jsme zjišťovali, který bezpečnostní sbor, v rámci komparace dvou výše zmíněných, vykazuje hodnoty agresivity nižší.

6.4 Dílčí otázky výzkumu

1. Vykazují příslušníci Policie České republiky zvýšenou míru agresivity, případně kolik % z nich?
2. Vykazují příslušníci Celní správy České republiky zvýšenou míru agresivity, případně kolik % z nich?

3. Příslušníci kterého z výše zmíněných bezpečnostních sborů ve vzájemné komparaci vykazují vyšší míru agresivity?
4. Který z osmi testovaných druhů agresivity bude nejčastěji vykazovat zvýšené hodnoty?
5. Je pořadí prvních tří položek jednotlivých agresí, podle četnosti zvýšené míry agresivity, stejné u obou testovaných složek?

6.5 Předpoklady výzkumu

Stanovil jsem si tyto předpoklady:

1. Předpokládáme, že 90% příslušníků Policie České republiky nebude vykazovat zvýšenou míru agresivity.
2. Předpokládáme, že 95% příslušníků Celní správy České republiky nebude vykazovat zvýšenou míru agresivity.
3. Předpokládáme, že vyšší míru agresivity budou vykazovat příslušníci Policie České republiky, protože Celní správa České republiky má vyšší požadavky na osobnostní způsobilost.
4. Předpokládáme, že zvýšené hodnoty bude nejčastěji vykazovat, vyjma verbální agrese, podezíravost, kde by mohlo až 25% příslušníků bezpečnostních sborů vykazovat hodnoty nad normu, protože samotný charakter práce u bezpečnostních sborů klade zvýšené nároky na obezřetnost při práci s lidmi a přistupování k nim jako k potenciálnímu nebezpečí.
5. Předpokládáme, že pořadí bude stejné, pravděpodobně takové: 1. verbální agrese, 2. podezíravost, 3. nepřímá agrese.

6.6 Výzkumné metody

- Kvantitativní, aplikovaný výzkum
- Popisný výzkumný problém
- Šetření formou dotazníku s uzavřenými otázkami
- Analýza dat

6.7 Použití dotazníku

Dotazník byl anonymní, testovaní příslušníci bezpečnostních sborů uvedli pouze věk, dosažený stupeň vzdělání, délku služby a hodnostní označení. Cílem výzkumu však nebylo posuzovat jednotlivé příslušníky uvnitř bezpečnostního sboru na základě odlišností ve výše zmíněných veličinách mezi sebou, nýbrž posuzovat je vůči obecně uznávané normě a porovnat dva testované bezpečnostní sbory mezi sebou.

Jako dotazník byl použit B-D-I test, inventář Buss-Durkee. Dotazník obsahuje 75 uzavřených otázek s možností odpovědi pouze ANO/NE. Veškeré otázky jsou zaměřeny na testování agresivity, přičemž každému z osmi testovaných druhů agresivity náleží konkrétní skupina otázek. Otázky tedy zjišťovaly míru fyzické agrese (otázky 1, 9, 17, 25, 33, 41, 48, 55, 62, 68), nepřímé agrese (otázky 2, 10, 18, 26, 34, 42, 49, 56, 63), iritability (otázky 3, 11, 19, 27, 35, 43, 50, 57, 64, 69, 73), negativismu (otázky 4, 12, 20, 28, 36), ressentimentu (otázky 5, 13, 21, 29, 37, 44, 51, 58), podezíravosti (otázky 6, 14, 22, 30, 38, 45, 52, 59, 65, 70), verbální agrese (otázky 7, 15, 23, 31, 39, 46, 53, 60, 66, 71, 72, 74, 75) a pocitu viny (otázky 8, 16, 24, 32, 40, 47, 54, 61, 67), který je však nejméně podstatný. Každá z konkrétních testovaných veličin měla přiřazený konkrétní, různý počet testových otázek. Nejvíce testových otázek obsahovalo testování verbální agrese, třináct. Následně iritabilita, jedenáct. Shodně po deseti obsahovala fyzická agrese a podezíravost. Následných devět měla nepřímá agrese a pocitu viny. Resentiment byl testován osmi otázkami a nejnižší počet otázek obsahovalo testování negativismu, pět. Šedesát testových otázek je patognomických v případě kladné odpovědi, kladná odpověď má hodnotu jednoho bodu, záporná nuly. Zbylých patnáct je patognomických v případě odpovědi záporné, kde má negativní odpověď hodnotu jednoho bodu a kladná nuly. Každé testované veličině také náleží stanovený koeficient. Fyzická agrese má koeficient 1, nepřímá agrese 1,1, iritabilita 0,91, negativismus 2, resentment 1,25, podezíravost 1, verbální agrese 0,77 a pocitu viny 1,1. Součet patognomických odpovědí v jednotlivých položkách odpovídá hrubému skóre v těchto položkách. Vynásobením příslušnými koeficienty pro příslušné položky obdržíme vážené skóre. Vážené skóre nemá u jednotlivých položek přesahovat hodnotu 5. Skóre u položky „verbální agrese) je u osob naší populace o něco vyšší. Výsledná hodnota do velikosti 5 je tedy v normě, pokud tuto hodnotu přesahuje, jedná se o zvýšenou míru agresivity v dané testované položce.²⁵

---

²⁵ BUSS, Arnold. H. DURKEE, Ann. *An inventory for assessing different kinds of hostility. Journal Of Consulting Psychology*. 1957. 21(4), 343–349. doi:10.1037/h0046900

6.8 Výběr výzkumného vzorku

Vybráni byli příslušníci PČR a CS ČR sloužící pod Olomouckým krajem. Výzkum byl prováděn na obvodním oddělení PČR v Olomouci, v případě CS ČR na Celním ředitelství Olomouc. Testováno bylo 40 respondentů, 20 z každého bezpečnostního sboru. Při výběru respondentů se postupovalo náhodně, dotazníky poskytoval příslušný vedoucí daného útvaru, přičemž podílění se respondentů na výzkumu bylo čistě dobrovolné.

6.9 Podmínky a realizace výzkumu

Výzkum pro bakalářskou práci probíhal tak, že po předchozí emailové domluvě s příslušnými vedoucími daným útvarů, kteří s výzkumem souhlasili a byli ochotni poskytnout nutnou součinnost, byl těmto elektronickou poštou zaslán Buss-Durkee inventář čítající 75 uzavřených otázek, klíč k jejich vyhodnocení poskytnut nebyl. Přiložena byla žádost o spolupráci a průvodní komentář s instrukcemi, jak při testování postupovat, zejména byl kladen důraz na nutnou anonymitu kvůli případnému zkreslování výsledků. Daný vedoucí si následně dotazníky vytiskl a distribuoval je mezi náhodně vybrané podřízené, kteří mu je vyplněné vraceli v obálkách zpět. Celý výzkum tedy probíhal anonymně, zejména kvůli krytí testovaných subjektů a také z důvodu snahy o maximální vypovídající hodnotu, kdy předpokládáme, že člověk na dotazník podobného typu odpovídá nejpravdivěji pouze, když výstupní data budou náležet anonymní osobě a jsou tedy vyloučeny případné následky za možné anomální výsledky v dotazníku.

6.10 Plán zpracování kvantitativních dat

Během dvou týdnů vedoucí útvarů vrátili vyplněné dotazníky zpět, každý v počtu dvaceti kusů, přesně podle předchozí domluvy. Výzkumu se tedy účastnilo 40 subjektů, 20 policistů a 20 celníků, dle původního plánu.

Tabulka č. 1 Celkový průměr váženého skóre PČR část 1

Vážené skóre PČR část 1										
Subjekt č.:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fyzická agrese	8	6	0	4	2	1	1	3	2	3
Nepřímá agrese	4,4	6,6	5,5	4,4	3,3	2,2	4,4	3,3	1,1	3,3
Irritabilita	3,64	5,46	1,82	2,73	2,73	1,82	0,91	0,91	0	1,82
Negativismus	4	8	0	4	0	4	4	2	4	4
Resentiment	2,5	5	0	3,75	0	5	0	5	0	3,75
Podezíravost	3	7	2	3	4	7	1	3	2	5
Verbální agrese	7,7	5,39	8,47	6,16	7,7	4,62	7,7	5,39	6,93	5,39
Pocity viny	4,4	5,5	3,3	2,2	4,4	1,1	4,4	3,3	0	0
Celkový průměr váženého skóre	4,71	6,12	2,64	3,78	3,02	3,34	2,93	3,24	2	3,28

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 2 Celkový průměr váženého skóre PČR část 2

Vážené skóre PČR část 2										
Subjekt č.:	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Fyzická agrese	4	2	2	4	2	5	6	3	4	5
Nepřímá agrese	2,2	6,6	6,6	5,5	0	4,4	4,4	2,2	3,3	5,5
Irritabilita	3,64	3,64	1,82	5,46	0,91	0	1,82	0	2,73	0,91
Negativismus	2	2	4	6	0	6	6	0	6	2
Resentiment	0	0	6,25	1,25	2,5	3,75	2,5	0	1,25	1,25
Podezíravost	1	0	6	3	5	4	3	0	5	6
Verbální agrese	3,85	5,39	5,39	3,85	4,62	5,39	6,16	5,39	7,7	4,62
Pocity viny	3,3	3,3	4,4	5,5	1,1	2,2	3,3	1,1	6,6	1,1
Celkový průměr váženého skóre	2,5	2,87	4,56	4,32	2,02	3,84	4,15	1,46	4,57	3,3

Zdroj: vlastní

Z výše uvedených dvou tabulek vyplývá, že pouze jediný testovaný subjekt PČR vykazuje zvýšenou hodnotu agresivity, čili že aritmetický průměr ze všech vážených skóre (VS) z jednotlivých položek je vyšší než hodnota 5, a to konkrétně 6,12. Při procentuálním vyjádření se jedná tedy o pouhých 5% z testovaných subjektů v rámci PČR vykazujících zvýšenou míru agrese, což svědčí o jisté platnosti testů osobnostní způsobilosti, které každý policista před přijetím do služebního poměru musí absolvovat.

Dále lze z tabulek vyčíst, že nejvyšší hodnota průměru VS je oněch výše zmíněných 6,12. Naproti tomu nejnižší hodnota, tedy nejnižší míra vykazované agrese, náleží hodnotě 1,46, což je slušný výsledek, značící vyrovnaného, neagresivního jedince.

Dle našich předpokladů nejvyšší četnosti zvýšené agrese mezi všemi položkami vykazovala položka verbální agrese, kde 15 testovaných subjektů vykazovalo hodnoty vyšší než VS 5, procentuálně vyjádřeno, 75% všech respondentů z řad PČR vykazuje zvýšenou verbální agresi. Přesto se nejedná o problém, zvýšená verbální agrese je u osob naší populace naprosto běžným jevem a navíc případná míra společenské škodlivosti je v tomto případě minimální.

Druhá nejčetnější položka je, oproti našim předpokladům, kdy jsme favorizovali podezíravost, nepřímá agrese. Hned 6 respondentů vykazovalo zvýšenou agresi v této položce, to znamená 30%. Tímto výsledkem jsme zaskočeni, protože se dalo předpokládat, že policisté, neustále pracující s pochybnými individui, budou podezíravější.

Třetí nejčetnější položka je negativismus, 5 respondentů, čili 25%, zde vykazovalo zvýšenou míru agrese. Tato skutečnost je opravdovým překvapením, protože PČR je polovojenským sborem, kde funguje rozkazový systém, spolupráce mnoha zainteresovaných lidí a toto vždy podléhá nějaké absolutní autoritě, nadřízenému, který práci svých podřízených striktně koriguje. Proto zvýšená míra opozičního chování vůči autoritám je zde skutečně neočekávaná.

Čtvrtá příčka v četnosti jednotlivých položek náleží třem položkám zároveň. Fyzická agrese, podezíravost a pocity viny u 3 respondentů dosáhly zvýšené míry agrese, to znamená 15%. Nenaplnili jsme zde tedy náš předpoklad, kdy jsme očekávali, že 25% respondentů z řad PČR bude vykazovat zvýšenou míru podezíravosti.

Pátá příčka patří iritabilitě, zde pouze 2 respondenti vykazovali zvýšenou míru agrese, to znamená 10%.

Šesté místo, poslední, náleží resentimentu, kde pouhý jediný respondent vykazoval zvýšenou míru agrese, tvoří tedy 5% z testovaného celku policistů.

Tabulka č. 3 Celkový průměr váženého skóre CS ČR část 1

Vážené skóre CS ČR část 1										
Subjekt č.:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Fyzická agrese	0	3	0	2	0	0	4	0	3	2
Nepřímá agrese	1,1	2,2	2,2	1,1	2,2	2,2	1,1	1,1	2,2	3,3
Iritabilita	2,73	1,82	2,73	0	0	0	3,64	1,82	0	0,91
Negativismus	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0
Resentiment	1,25	1,25	2,5	0	1,25	0	6,25	1,25	5	2,5
Podezíravost	4	3	6	0	0	1	4	2	3	4
Verbální agrese	3,08	6,16	2,31	3,85	2,31	1,54	2,31	5,39	5,39	2,31
Pocity viny	4,4	1,1	1,1	0	1,1	1,1	2,2	3,3	2,2	1,1
Celkový průměr váženého skóre	2,07	2,57	2,11	0,87	0,86	0,73	2,94	2,11	2,6	2,02

Zdroj: vlastní

Tabulka č. 4 Celkový průměr váženého skóre CS ČR část 2

Vážené skóre CS ČR část 2										
Subjekt č.:	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Fyzická agrese	2	3	0	3	1	5	1	0	4	4
Nepřímá agrese	5,5	5,5	0	4,4	2,2	4,4	3,3	2,2	6,6	6,6
Irritabilita	3,64	0	0	3,64	0,91	4,55	0,91	0	3,64	3,64
Negativismus	0	0	0	4	0	8	0	0	4	0
Resentiment	0	0	0	3,75	1,25	6,25	1,25	0	1,25	1,25
Podezíravost	3	1	0	5	1	5	3	0	3	3
Verbální agrese	5,39	3,08	3,08	6,16	5,39	2,31	3,08	1,54	1,54	2,31
Pocity viny	0	2,2	1,1	2,2	0	4,4	0	3,3	4,4	3,3
Celkový průměr váženého skóre	2,44	1,85	0,52	4,02	1,47	4,99	1,57	0,88	3,3	3,01

Zdroj: vlastní

Z výše uvedených tabulek týkajících se CS ČR můžeme vyčíst, že žádný z testovaných subjektů nevykazuje zvýšenou míru agrese. To znamená, že zvýšenou míru agrese vykazuje 0% celníků, jinými slovy 100% jich vykazuje agresi v normě.

Nejvíce se zvýšené míře průměrů VS přiblížil subjekt s hodnotou 4,99, toto ovšem za zvýšenou hodnotu považovat nelze. Naproti tomu nejnižší hodnota průměrů VS činila pouhých 0,52, subjekt s takovou hodnotou lze považovat za velkého „pacifistu“. CS ČR zde tedy dosáhla ještě lepších výsledků než PČR.

Nejvyšší četnosti zvýšené agrese mezi všemi položkami opět dosáhla verbální agrese, tak jak jsme předpokládali. Bohužel se jedná o současný trend, který je v podstatě standardem. Zvýšené hodnoty na rámeček VS 5 zde dosáhlo 6 respondentů, takže 30% testovaných celníků.

Druhou nejčetnější položkou je zase nepřímá agrese. Opět jsme nedosáhli našich předpokladů, dle kterých jsme na druhé místo favorizovali podezřívavost. Zvýšenou nepřímou agresi vykazují 4 respondenti, to je 20%.

Třetí příčku obsadil resentment s celkovým počtem 2 respondentů vykazujících zvýšenou míru agresivity v této položce, jedná se tedy o 10%.

Dělené čtvrté místo zaujal negativismus a podezřívavost, po jednom respondentovi vykazujícím zvýšenou agresi v těchto položkách, to je jen 5%.

Páté místo náleží položkám fyzická agrese, iritabilita a pocity viny. Tady žádný respondent nevykazuje zvýšenou míru agresivity, hovoříme tedy o 0%.

6.11 Závěry

Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, zda mezi námi testovanými bezpečnostními sbory panuje zvýšená míra agresivity a pokud ano, kolika procent testovaných subjektů se týká. Dále jsme si stanovili dílčí výzkumné otázky, na které jsme díky analýze dotazníků nyní schopni odpovědět. Ke každé výzkumné otázce jsme stanovili jistý předpoklad, který jsme nyní schopni potvrdit či vyvrátit.

První dílčí otázka zní, jestli vykazují příslušníci PČR zvýšenou míru agresivity, v případě, že ano, v jaké procentuálně vyjádřené míře. Po otestování všech 20 příslušníků PČR a následném vyhodnocení testů vyšlo najevo, že pouze 5% z testovaných subjektů vykazuje zvýšenou míru agresivity, hovoříme tedy pouze o jediném jedinci. Jde o velice sympatický výsledek a pozitivní zjištění, že lidé sloužící společnosti, kterým byla do rukou dána represivní moc, tuto moc užívají s rozvahou. První předpoklad, že 90% příslušníků PČR nebude vykazovat zvýšenou míru agresivity, se tedy potvrdil.

Druhá dílčí otázka je v podstatě totožná, akorát se týká CS ČR, kde nás také zajímá, zda testované subjekty vykazují zvýšenou agresivitu a v jaké míře. Tady je odpověď ještě pozitivnější, protože žádný příslušník CS ČR nevykazuje zvýšenou míru agresivity, jedná se tedy o 0% testovaných subjektů. Druhý předpoklad, že 95% příslušníků CS ČR nebude vykazovat zvýšenou míru agresivity, se tedy také potvrdil.

Třetí dílčí otázka zjišťuje, jaký z testovaných bezpečnostních sborů vykazuje vyšší míru agresivity. Tady se naše předpoklady naplnily, vyšší míru agresivity vykazují testované subjekty PČR. Průměr ze všech výsledných vážených skóre činí u PČR 3,44, u CS ČR pouhých 2,15. Zde se projevila již zmiňovaná vyšší náročnost testů osobnostní způsobilosti u CS ČR, jejichž splnění je základním kritériem k případnému přijetí do služebního poměru. Jemným sítem projde jen minimum uchazečů a uchazeči, kteří vykazovali zvýšenou míru agresivity, do služebního poměru přijati nejsou.

Čtvrtá otázka zjišťuje, která z testovaných druhů agresivity dosahuje nejčastěji zvýšených hodnot. Předpoklady se nám z části naplnily, předpokládali jsme totiž, že zvýšené hodnoty bude nejčastěji vykazovat verbální agrese, toto se nám potvrdilo a verbální agrese je nejčastější položkou se zvýšenými hodnotami agresivity. Toto platí jak u PČR, tak i u CS ČR. 52,5% všech testovaných vykazuje zvýšenou verbální agresi. V případě přímého srovnání nám výsledek opět vychází hůře pro PČR, kde je zvýšená verbální agrese v 75% případů, u CS ČR je tato hodnota 30%. Můžeme se zde domnívat, že tato skutečnost vychází ze samotné praxe a jisté pracovní deformace, kdy příslušníci PČR jsou v „těsnějším“ a častějším přímém kontaktu s lidmi na kterých musí přímo vymáhat zákon. Příkladem mohou být časté zásahy u přestupků proti občanskému soužití, u šarvátek nebo při narušování veřejného pořádku, typicky ze strany bezdomovců. Pachatelé výše zmíněného protiprávního jednání často vlídným slovním nerozumí a právě zvýšená verbální agrese a autoritativní chování ze strany policistů je často jedinou cestou k vyřešení situace. Naproti tomu náplň práce CS ČR je

odlišná, a i když celníci také pracují s lidmi, na kterých vymáhají zákon, většinou nejsou v přímém kontaktu s fyzickými agresory a nedostanou se do tak negativních situací jako PČR, z toho vyplývá i nižší hodnota verbální agrese u CS ČR.

Míru verbální agresivity však nelze brát jako zcela validní údaj, u lidí naší populace je běžně zvýšená. Proto nás zajímá zejména druhá nejčetnější položka, kterou je nepřímá agrese, kde 25% všech respondentů vykazovalo zvýšenou míru agresivity. Pokud bychom opět porovnávali testované bezpečnostní sbory, PČR má zvýšenou míru nepřímé agrese ve 30% případů, CS ČR ve 20%. Zde se naše předpoklady nenaplnily, očekávali jsme, že druhé místo v četnosti zvýšené agresivity obsadí podezíravost v míře 25%. Zvýšenou míru agresivity v případě podezíravosti však vykazuje pouhých 10% všech respondentů. 15% v případě PČR, 5% v případě CS ČR.

Pátá otázka se zaměřuje na pořadí testovaných druhů agresivity dle četnosti zvýšené míry agresivity, jestli jsou u obou složek první tři položky stejné. Předpokládali jsme, že pořadí stejné bude. Naše předpoklady však byly mylné.

Pořadí dle četnosti zvýšené agresivity u PČR: 1. verbální agrese, 2. nepřímá agrese, 3. negativismus, 4. zde vykazovaly stejnou četnost 3 položky, fyzická agrese, podezíravost, pocity viny, 5. iritabilita, 6. ressentiment.

Pořadí dle četnosti zvýšené agresivity u CS ČR: 1. verbální agrese, 2. nepřímá agrese, 3. ressentiment, 4. zde vykazovaly stejnou četnost 2 položky, negativismus, podezíravost, 5. fyzická agrese, iritabilita, pocity viny.

První dvě položky jsou tedy u osobou testovaných složek totožné. Třetí položka je již rozdílná. PČR má na třetím místě překvapivě negativismus, což je zvláštní, že polovojenský bezpečnostní sbor má v podstatě problém s činností v kolektivu a s respektováním autorit. U CS ČR se na třetím místě umístil ressentiment, což je také překvapivé zjištění, že složka, která se v přímém výkonu služby nedostává příliš často do zásadně negativního styku s lidmi má pocit zlosti na svět pro domnělé špatné zacházení a trpí zanevřením na druhé.

Závěr

V teoretické části bakalářské práce byla definována agrese, popsány její druhy a nastíněna i její základní fyziologie. Také jsme se krátce zabývali vlivem užívání návykových látek na agresi lidského jedince. Dále byly představeny bezpečnostní sbory, kterých se následný výzkum týkal, tedy Policie České republiky a Celní správa České republiky, a stručně jsme nastínili jejich organizační strukturu. Následně jsme popsali přijetí do služebního poměru, podmínky pro přijetí a nutné náležitosti se tohoto týkající. Poslední kapitola teoretické části se zabývala definicí výzkumného šetření a jeho metodologií.

V empirické části jsme se zabývali samotnou analýzou míry agresivity u vybraných složek bezpečnostních sborů České republiky. Samotné výzkumné šetření probíhalo pomocí strukturovaného dotazníku s uzavřenými otázkami, kterého se účastnilo 40 testovaných subjektů, po dvaceti z každého testovaného bezpečnostního sboru. Kvůli validitě získaných dat probíhalo testování anonymně. Určili jsme si výzkumné metody a definovali způsob použití dotazníku a popsali jsme klíč k jeho vyhodnocení. Také jsme si stanovili předpoklady výzkumu, které jsme následně porovnávali s vyzkoumanými skutečnostmi.

Dle výsledků, členové námi testovaných bezpečnostních sborů nevykazují zvýšenou míru agresivity. Pouze v jediném případě se o zvýšené míře může hovořit, to je však zanedbatelných 2,5% ze všech respondentů. Jedná se tedy spíše o výjimku potvrzující pravidlo. Můžeme tedy hovořit o nízkých hodnotách agresivity respondentů. Což je dobrá zpráva a je vidět, že testované subjekty jsou z hlediska míry agresivity lidé na svých místech, kteří z povahy jejich zaměstnání nesmí nadměrnou agresi vykazovat. Samotné testování míry agresivity je totiž součástí každých testů osobnostních předpokladů, jejichž úspěšné absolvování je nejdůležitějším a nejnáročnějším krokem k následnému přijetí do služebního poměru. Další části přijímacího řízení jsou ještě testy fyzické způsobilosti, lékařské vyšetření a osobní pohovor s případnými budoucími nadřízenými. Je dobré zjistit, že výše zmíněné psychotesty mají skutečně význam a jsou relativně přesné, což námi provedené výzkumné šetření dokazuje a v podstatě potvrzuje minulý verdikt renomovaných psychologů, zabývajících se oněmi psychotesty. Také jsou výsledky těchto psychotestů evidentně trvalé a neměnné, když námi testované subjekty byly kolikrát i desítky let sloužící příslušníci, kteří i po dlouhodobé „pracovní deformaci“, kdy jsou téměř denně vystavováni negativnímu lidskému jednání a působení, svoji agresivitu udrželi na únosné míře v mezích normy.

Po vzájemné komparaci obou námi testovaných složek lze s jistotou říci, že méně agresivní jsou příslušníci CS ČR. Tento náš předpoklad, podmíněný vyšší náročností testů osobnostních předpokladů u CS ČR než u PČR, nutných k přijetí do služebního poměru, byl tedy správný.

Můžeme konstatovat, že hlavní i dílčí cíle této bakalářské práce byly naplněny. Výsledky nebyly nijak zásadním překvapením a námi stanovené předpoklady většinou nebyly zase tak daleko od skutečností, zjištěných našim výzkumem.

Seznam použitých zkratk

PČR – Policie České republiky

CS ČR – Celní správa České republiky

VS – vážené skóre

Seznam použité literatury

BUSS, Arnold. H. DURKEE, Ann. *An inventory for assessing different kinds of hostility. Journal Of Consulting Psychology*. 1957. 21(4), 343–349. doi:10.1037/h0046900

FROMM, Erich. *Anatomie lidské destruktivity*. Praha: Aurora, 2007. ISBN 978-80-7299-089-4.

HENDL, Jan. *Přehled statistických metod: analýza metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2006. ISBN 978-80-7367-482-3.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-262-0219-6.

LÁTALOVÁ, Klára. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4454-4.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. ISBN 978-80-262-0065-9.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9.

VÍT, Michal., REGULI, Zdenko., SEBERA, Martin., BUGALA, Martin. *Identita policejních organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8525-1.

Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Internetové zdroje

Agrese. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Agrese>

Etický kodex Policie České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

O Celní správě České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>

Etický kodex celníka. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z:

<https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/spolecne-proti-korupci/Documents/Etick%C3%BD%20kodex%20celn%C3%ADka.pdf>

Organizační struktura Celní správy České republiky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Stranky/organizacni-struktura-celni-spravy-ceske-republiky1.aspx>

Seznam příloh

Příloha číslo 1: Výzkumný dotazník prázdný

Příloha číslo 2: Výzkumný dotazník vyplněný

B - D - I

Jméno: ..... dne .....

Instrukce: V tomto dotazníku je uvedena řada tvrzení popisujících některé druhy jednání lidí.
 Jestliže si řeknete po přečtení každého tvrzení „ANO, to o mně platí“ — zakroužkujte ANO.
 Jestliže si řeknete „Ne, to o mně neplatí“ — zakroužkujte NE.

1. Občas nedokáži zvládnout svoje nutkání ubližovat ostatním	ANO — NE	1
2. O lidech, které nemám v lásce, rozšiřuji někdy klepy	ANO — NE	2
3. Snadno se rozčílím, ale brzy mě to přejde	ANA — NE	3
4. Nepožádá li mě někdo o něco pěkným způsobem, neudělám, co na mně chce	ANO — NE	4
5. Zdá se mi, že jsem ochuzován o něco, co mi náleží	ANO — NE	5
6. Vím, že lidé o mně rádi mluví za mými zády	ANO — NE	6
7. Když neschvaluji chování svých přátel, dám jim to jasně najevo	ANO — NE	7
8. Když jsem náhodou někdy podváděl, trpěl jsem silnými výčitkami svědomí	ANO — NE	8
9. Nikdy nikoho neuhodím. (Protože pro to neviacházím žádný důvod.)	ANO — NE	1F
10. Nikdy nebývám natolik dopálený, abych házel předměty	ANO — NE	2F
11. Mám vždycky s lidmi trpělivost	ANO — NE	3F
12. Když někdo stanoví nějakou zásadu, která se mi nelíbí, svádí mě to, abych ji porušoval	ANO — NE	4
13. Zdá se mi, že ostatní mají ve všem větší štěstí než já	ANO — NE	5
14. Dávám si pozor na lidi, kteří se ke mně chovají přátelštěji, než jsem od nich čekal	ANO — NE	6
15. Často shledávám, že s lidmi nesouhlasím	ANO — NE	7
16. Někdy mám tak ošklivé myšlenky, že se stydím sám před sebou	ANO — NE	8
17. Když mě někdo uhodí, tak se neznám	ANO — NE	1
18. Když jsem navztekaný, třískám dveřmi	ANO — NE	2
19. Bývám mnohem více podrážděný, než si lidé o mně myslí	ANO — NE	3
20. Chová-li se ke mně někdo pánovitě, dělám právě opak toho co chce	ANO — NE	4
21. Když vzpomínám na to, co všechno jsem prožil, nemohu se ubránit pocitu rozmrzelosti	ANO — NE	5
22. Je mnoho lidí, kteří mě podle všeho nemají rádi	ANO — NE	6
23. Když se mnou lidé nesouhlasí, dostávám se s nimi do rozepře	ANO — NE	7
24. Kdo se ulejevá při práci, musí mít velké pocity viny	ANO — NE	8
25. Urazí-li někdo mně, nebo mou rodinu, říká si o výprask	ANO — NE	1
26. Nikdy nedělám kanadské žertíky	ANO — NE	2F
27. Pění mi krev, když si ze mne někdo dělá legraci	ANO — NE	3
28. Když mne někdo sekýruje, dám si na čas — jen abych mu ukázal	ANO — NE	4
29. Skoro každý den se setkávám s někým, kdo je mi protivný	ANO — NE	5
30. Zdá se mi, že řada lidí, kteří na mne zárlí	ANO — NE	6
31. Vyžadují, aby lidé respektovali má práva	ANO — NE	7
32. Sklíčuje mne, že jsem udělal málo pro své rodiče	ANO — NE	8
33. Lidé, kteří člověka ustavičně obtěžují, koledují si o jednu do nosu	ANO — NE	1
34. Když mám zlost, jsem rozmrzelý	ANO — NE	2
35. Když se mnou někdo jedná nespravedlivě, nedám se tím otrávit	ANO — NE	3F
36. Když se někdy stane, že se na někoho rozhněvám, přestane pro mne existovat	ANO — NE	4
37. Někdy mě sžírá žárlivost, třebaže to nedávám na sobě znát	ANO — NE	5

38. Někdy mám pocit, že se mi lidé posmívají	ANO	—	NE	6
39. Nepoužívám „silných slov“, ani když mě někdo rozlobí	ANO	—	NE	7F
40. Dělá mi starost, zda mi bude oduštěno, čím jsem se kdy provinil	ANO	—	NE	8
41. Málokdy vracím ránu; dokonce ani tehdy, uhoď-li mě někdo první	ANO	—	NE	1F
42. Když není po mém, bývám nevrlý	ANO	—	NE	2
43. Někdy mě lidé obtěžují už jen tím, že jsou kolem mne	ANO	—	NE	3
44. Neznám člověka, kterého bych přímo nenáviděl	ANO	—	NE	5F
45. Mým heslem je „nikdy nedůvěřuj cizím lidem“	ANO	—	NE	6
46. Když mě někdo obtěžuje, jsem s to říci mu, co si o něm myslím	ANO	—	NE	7
47. Děláním mnohých věcí, které mi potom způsobují výčitky svědomí	ANO	—	NE	8
48. Když se doopravdy rozzuřím, jsem s to někoho zfackovat	ANO	—	NE	1
49. Od svých deseti let jsem neměl nikdy výbuchy zlé nálady	ANO	—	NE	2F
50. Často si připadám jako sud prachu, který má už-už vybuchnout	ANO	—	NE	3
51. Kdybych dával lidem najevo, co cítím, byl bych považován za člověka, se kterým se dá těžko vyjít	ANO	—	NE	5
52. Často bych rád věděl, jaký skrytý důvod může někdo mít, udělá-li pro mne něco dobrého	ANO	—	NE	6
53. Když na mne někdo řve, řvu na něj taky	ANO	—	NE	7
54. Nepodařilo se mi něco, dělám si kvůli tomu výčitky	ANO	—	NE	8
55. Dostávám se občas do rvačky	ANO	—	NE	1
56. Vzpomínám si, že jsem měl takovou zlost, že jsem popadl, co bylo po ruce a rozbil jsem to	ANO	—	NE	2
57. Někdy jsem hašteřivý (tj. hádám se pro drobnosti)	ANO	—	NE	3
58. Občas mám pocit, že je ke mně osud nespravedlivý	ANO	—	NE	5
59. Myslíval jsem si, že většina lidí mluví pravdu, ale teď vím, že to tak není	ANO	—	NE	6
60. Když se rozzuřím, říkáám ošklivé věci	ANO	—	NE	7
61. Ukřivdím-li někomu, pronásledují mě výčitky svědomí	ANO	—	NE	8
62. Kdybych se měl uchýlit k fyzickému násilí, abych obhájil svoje práva, samozřejmě to udělám	ANO	—	NE	1
63. Někdy projevují svou zlost boucháním do stolu	ANO	—	NE	2
64. Někdy bývám trochu hrubý k lidem, kteří se mi nelíbí. (Nedovedu se v tom přemoci)	ANO	—	NE	3
65. Nemám takové nepřátele, kteří by si skutečně přáli ubližovat mi	ANO	—	NE	6F
66. Nedokázal bych někoho odkázat do patřičných mezí, i kdyby to potřeboval	ANO	—	NE	7F
67. Mám často pocit, že jsem nevedl správný život	ANO	—	NE	8
68. Setkal jsem se s lidmi, kteří mě zahnal tak daleko, že jsme se začali bít	ANO	—	NE	1
69. Všechní věci nad nimiž se druzí lidé rozčilují, mne nechávají klidným	ANO	—	NE	3F
70. Obvykle nemám pocit, že by se lidé snažili mě zlobit nebo urážet	ANO	—	NE	6F
71. Často pronáším hrozby, které nemám doopravdy	ANO	—	NE	7
72. Když se pšu, mám sklon zesílovat hlas	ANO	—	NE	7
73. V poslední době jsem nějaký nabručený	ANO	—	NE	3
74. Obvykle skrývám své špatné mínění o jiných	ANO	—	NE	7F
75. Raději nějakou věc uznám, než abych se kvůli ní hádal	ANO	—	NE	7F

B - D - I

PCK

Jméno: 34 LET STŘEDNĚKROCKÉ KOTELNÍK dne 11. 11. 1967

Instrukce: V tomto dotazníku je uvedena řada tvrzení popisujících některé druhy jednání lidí. Jestliže si řeknete po přečtení každého tvrzení „ANO, to o mně platí“ — zakroužkujte ANO. Jestliže si řeknete „Ne, to o mně neplatí“ — zakroužkujte NE.

1. Občas nedokáži zvládnout svoje nutkání ubližovat ostatním	ANO — <u>NE</u>	1
2. O lidech, které nemám v lásce, rozšiřuji někdy klepy	ANO — <u>NE</u>	2
3. Snadno se rozčílím, ale brzy mě to přejde	ANA — <u>NE</u>	3
4. Nepožádá li mě někdo o něco pěkným způsobem, neudělám, co na mně chce	<u>ANO</u> — NE	4
5. Zdá se mi, že jsem ochuzován o něco, co mi náleží	<u>ANO</u> — NE	5
6. Víím, že lidé o mně rádi mluví za mými zády	ANO — <u>NE</u>	6
7. Když neschvaluji chování svých přátel, dám jim to jasně najevo	<u>ANO</u> — NE	7
8. Když jsem náhodou někdy podváděl, trpěl jsem silnými výčitkami svědomí	ANO — <u>NE</u>	8
9. Nikdy nikoho neuhodím. (Protože pro to neňacházím žádný důvod.)	<u>ANO</u> — NE	1F
10. Nikdy nebývám natolik dopálený, abych házel předměty	<u>ANO</u> — NE	2F
11. Mám vždycky s lidmi trpělivost	ANO — <u>NE</u>	3F
12. Když někdo stanoví nějakou zásadu, která se mi nelíbí, svádí mě to, abych jí porušoval	<u>ANO</u> — NE	4
13. Zdá se mi, že ostatní mají ve všem větší štěstí než já	ANO — <u>NE</u>	5
14. Dávám si pozor na lidi, kteří se ke mně chovají přátelštěji, než jsem od nich čekal	<u>ANO</u> — NE	6
15. Často shledávám, že s lidmi nesouhlasím	ANO — <u>NE</u>	7
16. Někdy mám tak ošklivé myšlenky, že se stydím sám před sebou	ANO — <u>NE</u>	8
17. Když mě někdo uhodí, tak se neznám	<u>ANO</u> — NE	1
18. Když jsem navztekaný, třískám dveřmi	ANO — <u>NE</u>	2
19. Bývám mnohem více podrážděný, než si lidé o mně myslí	ANO — <u>NE</u>	3
20. Chová-li se ke mně někdo pánovitě, dělám právě opak toho co chce	ANO — <u>NE</u>	4
21. Když vzpomínám na to, co všechno jsem prožil, nemohu se ubránit pocitu rozmrzelosti	ANO — <u>NE</u>	5
22. Je mnoho lidí, kteří mě podle všeho nemají rádi	<u>ANO</u> — NE	6
23. Když se mrrou lidé nesusouhlasí, dostávám se s nimi do rozepře	ANO — <u>NE</u>	7
24. Kdo se ulejívá při práci, musí mít velké pocity viny	ANO — <u>NE</u>	8
25. Urazil-li někdo mne, nebo mou rodinu, říká si o výprask	<u>ANO</u> — NE	1
26. Nikdy nedělám kanadské žertíky	ANO — <u>NE</u>	2F
27. Přní mi krev, když si ze mne někdo dělá legraci	ANO — <u>NE</u>	3
28. Když mne někdo sekýruje, dám si na čas — jen abych mu ukázal	ANO — <u>NE</u>	4
29. Skoro každý den se setkávám s někým, kdo je mi protivný	<u>ANO</u> — NE	5
30. Zdá se mi, že řada lidí, kteří na mne žárlí	ANO — <u>NE</u>	6
31. Vyžadují, aby lidé respektovali má práva	ANO — <u>NE</u>	7
32. Sklíčuje mne, že jsem udělal málo pro své rodiče	ANO — <u>NE</u>	8
33. Lidé, kteří člověka ustavičně obtěžují, koledují si o jednu do nosu	ANO — <u>NE</u>	1
34. Když mám zlost, jsem rozmrzelý	<u>ANO</u> — NE	2
35. Když se mnou někdo jedná nespravedlivě, nedám se tím otrávit	ANO — <u>NE</u>	3F
36. Když se někdy stane, že se na někoho rozhněvám, přestane pro mne existovat	ANO — <u>NE</u>	4
37. Někdy mě sžírá žárlivost, třebaže to nedávám na sobě znát	ANO — <u>NE</u>	5

38. Někdy mám pocit, že se mi lidé posmívají	ANO	NE	6
39. Nepoužívám „sliných slov“, ani když mě někdo rozlobí	ANO	NE	7F
40. Dělá mi starost, zda mi bude oduštěno, čím jsem se kdy provinil	ANO	NE	8
41. Málokdy vracím ránu; dokonce ani tehdy, uhoď-li mě někdo první	ANO	NE	1F
42. Když není po mém, bývám nevrlý	ANO	NE	2
43. Někdy mě lidé obtěžují už jen tím, že jsou kolem mne	ANO	NE	3
44. Neznám člověka, kterého bych přímo nenáviděl	ANO	NE	5F
45. Mým heslem je „nikdy nedůvěřuj cizím lidem“	ANO	NE	6
46. Když mě někdo obtěžuje, jsem s to říci mu, co si o něm myslím	ANO	NE	7
47. Dělá mi mnohé věci, které mi potom způsobují výčitky svědomí	ANO	NE	8
48. Když se doopravdy rozzuřím, jsem s to někoho zřádkovat	ANO	NE	1
49. Od svých deseti let jsem neměl nikdy výbuchy zlé nálady	ANO	NE	2F
50. Často si připadám jako sud prachu, který má už-uz, vybuchnout	ANO	NE	3
51. Kdybych dával lidem najevo, co cítím, byl bych považován za člověka, se kterým se dá těžko vyjít	ANO	NE	5
52. Často bych rád věděl, jaký skrytý důvod může někdo mít, udělá-li pro mne něco dobrého	ANO	NE	5
53. Když na mne někdo řve, řvu na něj taky	ANO	NE	7
54. Nepodaří-li se mi něco, dělám si kvůli tomu výčitky	ANO	NE	8
55. Dostávám se občas do rvačky	ANO	NE	1
56. Vzpomínám si, že jsem měl takovou zlost, že jsem popadl, co bylo po ruce a rozbil jsem to	ANO	NE	2
57. Někdy jsem hašteřivý (tj. hádám se pro drobnosti)	ANO	NE	3
58. Občas mám pocit, že je ke mně osud nespravedlivý	ANO	NE	5
59. Myslíval jsem si, že většina lidí mluví pravdu, ale teď vím, že to tak není	ANO	NE	6
60. Když se rozzuřím, říkám ošklivé věci	ANO	NE	7
61. Ukřivdím-li někomu, pronásledují mě výčitky svědomí	ANO	NE	8
62. Kdybych se měl uchýlit k fyzickému násilí, abych obhájil svoje práva, samozřejmě to udělám	ANO	NE	1
63. Někdy projevují svou zlost boucháním do stolu	ANO	NE	2
64. Někdy bývám trochu hrubý k lidem, kteří se mi nelíbí. (Nedovedu se v tom přemoci)	ANO	NE	3
65. Nemám takové nepřátele, kteří by si skutečně přáli ubližovat mi	ANO	NE	6F
66. Nedokázal bych někoho odkázat do patřičných mezí, i kdyby to potřeboval	ANO	NE	7F
67. Mám často pocit, že jsem nevedl správný život	ANO	NE	8
68. Šelkal jsem se s lidmi, kteří mě zahrnili tak daleko, že jsme se začali bít	ANO	NE	1
69. Všechní věci nad nimiž se druzí lidé rozčilují, mne nechávají klidným	ANO	NE	3F
70. Obvykle nemám pocit, že by se lidé snažili mě zlobit nebo urážet	ANO	NE	6F
71. Často pronáším hrozby, které nemíním doopravdy	ANO	NE	7
72. Když se přu, mám sklon zeslovat hlas	ANO	NE	7
73. V poslední době jsem nějaký nabručený	ANO	NE	3
74. Obvyklejše skrývám své špatné mínění o jiných	ANO	NE	7F
75. Raději nějakou věc uznám, než abych se kvůli ní hádal	ANO	NE	7F